

UCHWAŁA Nr XXIII/259/21
Rady Gminy Borzytuchom
z dnia 16 grudnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
na lata 2021-2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.)

Rada Gminy Borzytuchom uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Borzytuchom.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

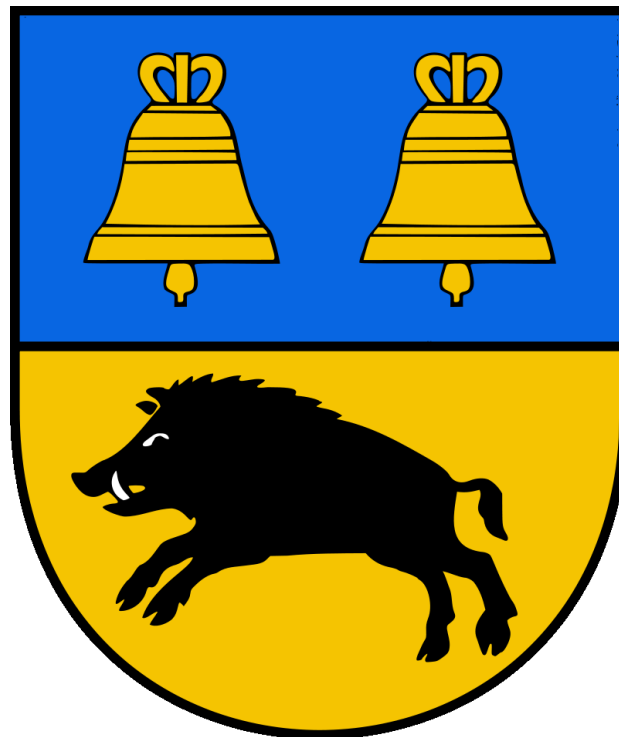
Przewodniczący Rady
Beata Kudlik

Załącznik do uchwały Nr XXIII/259/21

Rady Gminy Borzytuchom z dnia 16.12.2021r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2021-2023

I. Wstęp

Gminny program wspierania rodziny na lata 2021-2023 w Gminie Borzytuchom opracowano w oparciu o art.176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 821 ze zm.) w myśl, którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Założeniem Programu jest wspieranie rodzin, w szczególności tych, w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze. Program został opracowany na podstawie sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu oraz dotychczasowych doświadczeń wynikających z obowiązków zawodowych pracowników socjalnych i asystenta rodziny. Przy tworzeniu Programu uwzględniono aktualną sytuację społeczno – ekonomiczną rodzin m.in. rządowy program Rodzina 500 –plus, z którego środki mają posłużyć jako częściowe pokrycie kosztów związanych z zaspokojeniem potrzeb życiowych dzieci, które nie zawsze są uwzględniane w rodzinach dysfunkcyjnych.

Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone jest opieką i ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb. Jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. W rodzinie uczy się wyrażać swoje uczucia (lęk, obawa, zadowolenie, gniew) oraz wartościowania co jest dobre, a co złe. Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, postawę, dlatego tak ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych. Tylko „zdrowa” rodzina jest warunkiem wykreowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii jak również będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej najmniejszej komórki społecznej. Jednak nie wszystkie rodziny swoje funkcje wypełniają w takim stopniu, by dzieci mogły w nich prawidłowo się rozwijać i czuć się szczęśliwe. W wielu dysfunkcyjnych rodzinach występują problemy, które zakłócają ich funkcjonowanie i są szczególnie groźne dla dziecka. W rodzinach pojawiają się trudności na skutek czynników zewnętrznych (np. długotrwała choroba).

II. Uzasadnienie wprowadzenia Programu

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja). Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego programu wspierania rodziny w Gminie Borzytuchom na lata 2021-2023. Działania na rzecz rodziny to czynności skierowane do poszczególnych jej członków oraz kampanie prowadzone na rzecz całej wspólnoty. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin i dzieci, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

III. *Diagnoza sytuacji rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu*

Problemy społeczne w Gminie Borzytuchom rozwiązuje przede wszystkim Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu. W 2020 roku z różnych form świadczeń Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu skorzystało łącznie 119 rodzin.

Liczba ludności gminy Borzytuchom w 2020 roku na dzień 31.12.2020 roku wyniosła 3.358 osób.

Tabela nr 1. Rodziny objęte pomocą GOPS w latach 2019 -2020 z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie

Rodziny		Rodziny z dziećmi						
Rok	Ogółem liczba rodzin	Ogółem rodziny z dziećmi	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci i więcej
2019	127	67	16	19	23	5	2	2
2020	119	62	10	17	24	5	5	1

Źródło: dane własne GOPS

Tabela nr 2. Powody przyznania pomocy w latach 2019-2020.

Powody przyznania pomocy	Rok 2019		Rok 2020	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	46	160	45	159
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	23	135	28	162
Sieroctwo	0	0	0	0
Bezrobocie	41	159	30	110
Bezdomność	4	4	3	3
Niepełnosprawność	46	127	41	115
Zdarzenie losowe lub sytuacja kryzysowa	0	0	0	0
Alkoholizm	4	4	3	3
Narkomania	0	0	0	0
Długotrwała lub ciężka choroba	65	193	56	147
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	6	32	6	28
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	1	0	0

Źródło: dane własne GOPS

Najczęstszym powodem do korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej jest długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie, ubóstwo, wielodzietność a także bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Z uwagi na wiejski charakter gminy osoby w wieku produkcyjnym nie mają szans na zdobycie zatrudnienia na naszym terenie, większość pracowników dojeżdża do pracy poza teren gminy.

Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną, obecnie takich dzieci jest troje. Aktualnie z terenu gminy Borzytuchom w rodzinie zastępczej spokrewnionej przebywa jedno dziecko w wieku 3 lat, natomiast w domu dziecka są umieszczone dwie osoby w wieku 16 i 18 lat.

Jednym z nowatorskich rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty. Rola asystenta nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej penetracji środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i udzielenie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Rola asystenta zaczyna się na etapie profilaktyki. Asystent rodziny w swojej pracy korzysta z pomocy osób reprezentujących instytucje i służby zainteresowane rozwiązaniem problemu danej rodziny.

Kolejnym zadaniem ustawowym gminy jest pomoc w opiece i wychowaniu dziecka. Istnieją placówki wsparcia dziennego oraz rodziny wspierające, których zadaniem jest pomoc dziecku, rodzinie znajdującej się w kryzysie.

Zadaniem własnym gminy jest również współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W przypadku umieszczenia go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Tabela nr 3. Koszty gminy z tytułu pobytu dziecka w pieczy zastępczej w latach 2018- 2020.

Rok	Liczba dzieci w pieczy zastępczej	Koszt gminy
2018	1	4.079,00 zł.
2019	1	17.893,69 zł.
2020	1	29.245,18 zł.

Źródło: dane własne GOPS

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu jest potrzeba zatrudnienia asystenta rodziny na umowę zlecenia.

Tabela nr 4. Rodziny, którym udzielono wsparcia asystenta rodziny w latach 2018-2020.

2018 rok			2019 rok			2020 rok		
Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci
5	28	15	2	5	2	3	15	8

Źródło: dane własne GOPS

Rodzina dysfunkcyjna jest to rodzina, która nie spełnia swych zadań względem dzieci. W takiej rodzinie na pierwszym miejscu zaspakajane są potrzeby rodziców a nie dzieci.

O rodzinie dysfunkcyjnej mówimy w sytuacji w której:

1. jedno bądź oboje rodziców uzależniło się od alkoholu,
2. jedno bądź oboje rodziców stosuje przemoc emocjonalną (szantaż, zastraszanie itp.) wobec członków rodziny,
3. jedno bądź oboje rodziców bije, maltretuje fizycznie kogokolwiek z członków rodziny (przemoc fizyczna),
4. występuje przewlekła choroba, a osoba chora wini za swój stan zdrowia pozostałych członków rodziny i stawia siebie w centrum uwagi.

Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz

ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach.

IV. *Adresaci Programu*

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny i dzieci zamieszkałe na terenie Gminy Borzytuchom przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

V. *Cel główny i cele szczegółowe Programu*

Cel główny : Wspieranie rodzin mających trudności z wypełnieniem swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zapobieganie dysfunkcjonalności rodzin oraz profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.

Cele szczegółowe

- 1. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.**
- 2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dla rodzin z dziećmi.**
- 3. Zapewnienie ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych przemocą.**

Dla osiągnięcia powyższych celów będą prowadzone następujące działania:

1. Organizowanie specjalistycznego poradnictwa.
2. Prowadzenie wszechstronnej pracy socjalnej z rodziną.
3. Wspieranie rodziców w funkcji opiekuńczo-wychowawczej poprzez współpracę z asystentem rodziny.
4. Współpracę z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny.
5. Podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz przywrócenie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej rodzicom biologicznym.

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,

VI. *Realizatorzy Programu*

Program realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu przy udziale:

1. Urzędu Gminy w Borzytuchomiu;
2. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Borzytuchomiu;
3. Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
4. Placówek oświatowych z terenu Gminy Borzytuchom;
5. Placówek Służby Zdrowia;
6. Kuratorów Sądowych;
7. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie;
8. Powiatowego Urzędu Pracy w Bytowie;

VII. *Źródła Finansowania Programu*

Finansowanie działań w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Borzytuchom, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

VIII. *Monitoring i ewaluacja Programu*

Program będzie koordynowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

W terminie do dnia 31 marca każdego roku Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu sporządzi sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

IX. *Podsumowanie*

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Borzytuchom na lata 2021 - 2023 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci.

Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku.

Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywne instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami, wspierają dzieci i rodziny. Efektem działań będzie lepiej funkcjonująca rodzina, która samodzielnie rozwiązuje własne problemy. Stan ten zostanie osiągnięty, gdy rodzin otrzyma kompleksowe wsparcie interdyscyplinarne przy jednoczesnym wykorzystaniu własnych zasobów.

Przewodniczący Rady

Beata Kudlik

Sporządziła: Elżbieta Janta Lipinska